

Chr. Borg 20. januar 2012

Til Fødevareudvalgets orientering

Jeg fremsender her, efter aftale med og anmodning fra formanden for Fødevareudvalget, nogle faktuelle oplysninger omkring den såkaldte "makrelstrid" mellem EU, Norge, Færøerne og Island.

Folketinget skal senere på foråret give mandat til vedtagelse af et EU-instrument, der vil give mulighed for sanktioner af bl.a. Færøerne i forbindelse med makrelfiskeriet. Det er en alvorlig sag, men i materialet fra Kommissionen er der ikke mange oplysninger om sagens substans.

Det vil derfor være på sin plads hvis udvalget tilvejebringer mere viden om sagen.

Her er et kort oprids:

EU, Norge og Færøerne indgik i 1999 en aftale om, hvorledes makrelkvoten skulle fordeles mellem landene.

Den færøske del blev ca. 5 % af kvoten.

Siden blev der indgået ét årige aftaler frem til 2009.

Men makrelbestanden har flyttet sig. En indikation af dette er, at Island (der aldrig har været med i den fælles aftale) i 2006 fiskede 4.200 ton og i 2011 fiskede 147.000 ton.

De sidste 5-6 år er det blevet helt åbenbart, at der også er kommet stadig større mængder makrel i færøsk farvand.

Makrellen tager naturligvis en stor mængde føde til sig. Det påvirker hele biosystemet ved Færøerne, og det går både stærkt ud over andre fiskearter og fuglelivet.

Alligevel fiskede Færøerne kun 5 % af kvoten helt frem til 2010. Det lykkedes ikke gennem forhandlinger at få enighed om en fordeling af kvoten, som blandt andet forudsatte en forhøjning af den færøske del. Resultatet var, at EU og Norge fastsatte sin egen kvote – med den konsekvens, at Island og Færøerne måtte gøre det samme. Den færøske del blev på 85.000 ton – det var stadigvæk en lille del af det samlede fiskeri.

Da man heller ikke fik nogen tilfredsstillende aftale i 2011, tilskrev alle fire lande igen sig selv autonome kvoter. EU og Norge besluttede sig for dette FØR Færøerne gjorde det.

Færøerne tilskrev sig i 2011 en mængde, der svarede til ca. 23 % af den kvote, ICES mente ville være bæredygtig. Men ALLE landene fiskede meget i 2011, og Færøerne fangede kun ca. 15 % af den samlede fangst. Selv om Færøerne ikke havde fisket én makrel, ville fiskeriet have været langt større end det, som ICES anbefalede.

Dette har ført til meget hård kritik og beskyldninger om overfiskeri fra EU og Norge. Det har også ført til sanktioner. I Norge kom et formelt landingsforbud mod færøske fartøjer, og i EU var det industrien selv, der blokerede for landinger af de færøske skibe.

Derudover har sagen fået konsekvenser for Færøernes fiskeriaftaler med de pågældende lande.

Færøerne er et meget lille land, der står svagt når den slags midler tages i brug.

Når man alligevel ikke har bøjet sig, er det fordi man er overbevist om, at man har både de biologiske, de juridiske og de økonomiske argumenter på sin side.

Biologisk er der ingen tvivl om, at en stor del af makrelbestanden ikke bare opholder sig i færøsk farvand om sommeren – den gyder også i færøsk farvand, og færøsk farvand er også dens vigtigste spisekammer. Undersøgelser viser, at makrellens vægt stiger eksplosivt mens den er ved Færøerne.

Juridisk har et land fuld ret til at fiske af de bestande, som findes indenfor egne grænser. Og det færøske fiskeri foregår ordnet efter klare regler. Færøerne er også fortalere for alle tænkelige former for videnskabelige undersøgelser, der kan styrke grundlaget for en retfærdig fordeling.

Økonomisk har fiskeriet enorm betydning for Færøerne – men det har også stor betydning hvis man IKKE fanger en retfærdig del af makrellen, da det jo påvirker andre bestande.

Så selv om EU er stort og Færøerne lille, så har man simpelthen været tvunget til at tage kampen op. Det drejer sig jo om landets livsgrundlag.

Fra færøsk side ønsker man helt afgjort, at fiskeriet skal være bæredygtigt. Men man mener, at aftalen må bygge på objektive, biologiske, juridiske og økonomiske faktorer – ikke på trusler og sanktioner.

Jeg mener, at det ville være gavnligt for den videre behandling af kommissionens forslag, hvis man så lidt på disse faktorer. Det er jo en meget principiel sag, hvis behandling må bygge på et solidt grundlag.

Jeg har derfor ud over dette brev tilsendt udvalget følgende materiale om sagen:

1. En artikel af den islandske finansminister *
2. En artikel af den norske professor Peter Ørebeck*
3. En vedtagelse i nordisk råd om sagen

Jeg vil gerne være behjælpelig med at formidle relevante kontakter hvis det ønskes.

Jeg vil lige gøre opmærksom på, at ovennævnte oplysninger er noget jeg selv har hentet ind fra tilgængeligt materiale. Jeg har intet at gøre med forhandlingerne, og dette er ikke et dokument fra de færøske myndigheder.

Mvh – og tak for interessen og anledningen!

Sjúrður Skaale

* (FLF-sekr.) De omtalte artikler er omdelt pr. mail (20/1-12, kl. 11.53) og fremgår ikke i dette bilag grundet ophavsret.